

مطالعه کیفی راهبردها و پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش ایران

مسعود محمدی عسکرآبادی^۱، حسین عیدی^{۲*}، همایون عباسی^۳

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۱/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۲۵

چکیده

هدف از این پژوهش مطالعه کیفی راهبردها و پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش ایران بود. روش تحقیق کیفی به شیوه نظریه داده بنیاد بود. جامعه آماری پژوهش حاضر صاحب نظران (اساتید، کارشناسان و خبرگان اقتصاد و مدیریت ورزشی) در زمینه اقتصاد ورزش می‌باشند. نمونه‌گیری به روش هدفمند و تکنیک گلوله برفی بود. ابزار تحقیق مصاحبه بود. که از ۱۴ نفر به عمل آمد. روایی ابزار پژوهش (مصاحبه)، توسط مصاحبه شونده‌گان و سپس اساتید متخصص، مورد بررسی قرار گرفت و تأیید گردید و برای سنجش پایایی از روش توافق درون موضوعی استفاده شد که مطابق این روش مقدار پایایی برابر با ۰/۹۰ بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش نظریه داده بنیاد استفاده شد. براساس یافته‌های حاصل از مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته راهبردها و پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش ایران شامل مقوله‌های: سیاست‌های مدیریتی، آموزش و پژوهش، فرهنگ‌سازی، اقتصادی و اجتماعی - سیاسی می‌باشند. که این ۵ مورد خود شامل ۱۰ مفهوم و ۴۴ عامل یا کد باز هستند. بر اساس یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود که برای توسعه اقتصاد ورزش، بر مقوله‌های استخراجی از این پژوهش متمرکز شده و برنامه‌های راهبردی به‌صورت مدون و بر اساس نظرات نخبگان و متخصصین این حیطه تدوین شود.

کلید واژه‌ها: اقتصاد، راهبردها، کیفی، ورزش.

Email: masoudmohamadi688@gmail.com

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

Email: eydihosseini@gmail.com

۲. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران*.

Email: habbasi003@gmail.com

۳. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

مقدمه

مشکلات اقتصادی به‌ویژه در بخش تولید و درآمد از جمله مسائل مهمی است که انسان همواره با آن روبه‌روست و ثمره هر نظام اقتصادی، تولید و به تبع آن مصارف کالاها و خدماتی است که به‌عنوان متداول‌ترین شاخص ارزیابی اقتصادی یک جامعه به‌شمار می‌رود (ویکسر و باسکستراند^۱، ۲۰۱۸: ۶). در سال‌های اخیر، ورزش در بسیاری از کشورها علاوه بر این که امری فردی و مؤثر در سلامت جسم و روح تلقی می‌شود، در امور اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و مخصوصاً اقتصادی جایگاه کلیدی یافته است (خداداد کاشی و کریم‌نیا، ۱۳۹۵: ۴۷). ورزش به‌عنوان یک بخش اقتصادی چه از بُعد عملی و چه تماشایی، در تولید و مصرف کالاها و خدمات ورزشی و توسعه اقتصادی جوامع مختلف نقش اساسی دارد و هم اکنون از مؤثرترین عوامل در رشد اقتصاد ملی و درآمدزاترین صنایع در قرن ۲۱ به‌شمار می‌رود (محمدی و همکاران، ۱۳۹۸: ۷۰). در عین حال، با پیشرفت جوامع و ماشینی شدن زندگی در سال‌های اخیر، ورزش به‌عنوان فعالیتی پویا، نقش و جایگاه بارزی در زندگی مردم داشته و به یک پدیده اجتماعی تبدیل شده است و با تولید میلیاردها دلار از طریق بلیط فروشی، حمایت مالی و حق پخش تلویزیونی، به یک پدیده اقتصادی مهم در جهان تبدیل گشته است (جاوید و همکاران^۲، ۲۰۱۳: ۴۵). گرایش روبه رشد مردم به ورزش و نیاز به مصرف کالاها و خدمات ورزشی باعث شده است تا صنعت ورزش روند درآمدزایی چشمگیری را تجربه نماید و سهم بسزایی در اقتصاد کشورها داشته باشد (محمدی عسکری آبادی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۰). از این‌رو ورزش به‌عنوان درصدی از بازار جهانی و در مقایسه با تجارت صنایع دیگر در سطح جهان، به عنصری مهمی در بازار اقتصادی دنیا تبدیل شده است؛ به‌طوری که سهم صنعت ورزش در تجارت جهانی حدود ۲/۵ درصد برآورد شده است (عبدلی، ۱۳۹۳: ۸۳). لذا یکی از بخش‌هایی که می‌تواند به اقتصاد کشور کمک کند، ورزش است. بعضی از جنبه‌های ورزش مانند هزینه‌های زیربنایی و زیرساختی در کشوری مانند ایران نیاز به دخالت و حمایت دولت دارد تا به بازدهی مناسب برسد. سرمایه‌گذاری در زمینه ورزش دارای اهداف و زمینه‌های اجتماعی اقتصادی وسیعی است (خزایی، ۱۳۹۶: ۳). از این‌رو مفهوم اقتصاد ورزش از دو بُعد می‌تواند مورد مطالعه باشد که این دو نگاه عبارتند از: مطالعه از زاویه ورزش به مفاهیم و دستاوردهای اقتصادی و دوم مطالعه و بررسی از نظر مبانی و مفاهیم اقتصادی و متغیرهای مؤثر اقتصادی بر کارکرد ورزش (یوسفی و همکاران، ۱۳۸۷: ۱۲۷). در همین راستا به دلیل جهانی‌شدن توسعه اقتصادی ورزش و عمومیت داشتن ورزش در ایران، ملاحظه می‌گردد که موضوعات اقتصادی و درآمدزایی ورزش بحث داغ بسیاری از روزنامه‌ها، رادیو و تلویزیون و نیز محافل علمی شده است. در این میان موضوع حائز اهمیت این که به دلیل نو بودن صنعت ورزش در کشور، مقوله توسعه اقتصادی صنعت ورزش به شدت نیازمند انجام پژوهش‌هایی است که می‌توان پیشنهاداتی را به سیاست‌گذاران دولتی و غیردولتی ارائه نمود تا آن‌ها بتوانند با تصمیم‌گیری‌های پژوهش محور گام‌های اساسی را در جهت توسعه اقتصادی صنعت ورزش کشور بردارند (محمدی، ۱۳۹۷). به‌طور کلی نقش اقتصادی ورزش را می‌توان در دو دسته تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی تقسیم نمود. اثراتی چون تولید کالاها و خدمات ورزشی، صادرات و واردات، هزینه‌های خانوار، ایجاد اماکن و تسهیلات، تبلیغات، مشارکت در بورس، پوشش رسانه‌ای، اشتغال، جذب گردشگر و حامیان مالی در زمره اثرات مستقیم اقتصادی ورزش قرار می‌گیرند. اثرات اقتصادی غیرمستقیم ورزش نیز در زمینه‌هایی چون ارتقاء سطح سلامت جامعه، کاهش هزینه‌های درمان و به تبع آن توسعه برنامه‌های ملی سلامت، کاهش بزهکاری‌ها، کاهش غیبت کارکنان و افزایش عملکرد و بهره‌وری آن‌ها و در نتیجه رشد و توسعه اقتصاد می‌باشد (ساندرسون و همکاران^۳، ۲۰۱۲: ۱۲). علاوه بر موارد فوق نباید از نقش اقتصاد و درجه توسعه یافتگی کشورها در موفقیت ورزشی غافل شد. اگرچه نمی‌توان برای شرایط اقتصادی نیز نقش قاطع و غیرقابل انکاری را متصور بود اما با پیگیری نتیجه رویدادهای ورزشی بین‌المللی در طی دهه‌های اخیر متوجه می‌شویم بی‌تردید کشورهایی در صدر مسابقات المپیک قرار می‌گیرند که از درجه توسعه یافتگی بسیار بالا برخوردار هستند و درآمد سرانه این کشورها در زمره بالاترین ارقام است (خداداد کاشی و کریم‌نیا، ۱۳۹۵: ۵۲). در عصر حاضر دیگر

1. Wikner & Backstrand
2. Javid et al
3. Sanderson et al

نمی‌توان از اهمیت اقتصادی اثرات مستقیم و غیرمستقیم ورزش و تفریحات سالم در جوامع چشم‌پوشی کرد (ملک اخلاق و همکاران، ۲۰۱۳: ۳۰۱). بنابراین، بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم سرمایه‌گذاری در ورزش و تأثیر آن بر رشد و توسعه اقتصادی، مسأله‌ای مهم برای اقتصاد کشورها می‌باشد کانادا، انگلیس و آمریکا از جمله کشورهایی هستند که پژوهش‌های گسترده‌ای را در این زمینه انجام داده‌اند (هان و همکاران^۱، ۲۰۱۸: ۲). از این‌رو توسعه ورزش در کشورمان نیازمند چشم‌اندازی بلندمدت است به همین دلیل، برنامه‌ریزی جامعی نیاز است که در آن قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای ورزش شناسایی شوند و براساس آن‌ها، چشم‌انداز و راهبردهای مناسب طراحی و تدوین شوند (احسانی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۲۶).

در مورد پژوهش حاضر تحقیقاتی انجام گرفته است که از جمله آن‌ها می‌توان به نتایج پژوهش هنری و خزایی (۱۳۹۹)، اشاره کرد. ایشان در پژوهشی با عنوان کاوش موانع اجرایی اقتصاد مقاومتی در توسعه ورزش کشور به این نتایج دست یافتند که در بین موانع اجرایی اقتصاد مقاومتی بعد ضعف عوامل حقوقی و قانونی بیشترین تأثیر را دارد و همچنین بی‌توجهی به اسناد بالادستی دارای کمترین تأثیر بود. امینی و همکاران (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان شناسایی مؤلفه‌ها و سطوح اقتصاد دانش‌بنیان در ورزش به این نتیجه رسیدند که اقتصاد دانش‌بنیان در ورزش به سه سطح اقتصاد دانش‌بنیان معطوف به فرد، اقتصاد دانش‌بنیان معطوف به سازمان و اقتصاد دانش‌بنیان معطوف به جامعه دسته‌بندی می‌شود و همچنین در تعریف اقتصاد دانش‌بنیان در ورزش مؤلفه‌ی کلان‌نگری بیشترین تأکید را داشتند. محمدی و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی با عنوان طراحی مدل کیفی توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران با رویکرد تولید در کلاس جهانی به این نتیجه رسیدند که بین توسعه اقتصادی صنعت ورزش و عوامل آن با عوامل تولید در کلاس جهانی و عوامل خدمت در کلاس جهانی رابطه علی و اثرگذار وجود دارد که می‌تواند باعث توسعه صنعت ورزش در کلاس جهانی شود. جلالی (۱۳۹۶)، در پژوهش خود با عنوان تبیین شاخص‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش و تأثیر آن بر توسعه اقتصاد ورزشی به این نتیجه رسید که شش شاخص اقتصاد مقاومتی در ورزش اثرگذار است. شاخص اقتصاد با دیپلماسی فعال دارای بیشترین میانگین و اقتصاد با کاهش وابستگی به نفت دارای کمترین میانگین بود.

ژانگ و همکاران^۲ (۲۰۱۸)، در پژوهشی با عنوان صنعت ورزش در اقتصادهای در حال رشد: مسائل و چالش‌های حیاتی به این نتایج دست یافتند که تشویق پژوهش‌های علمی به انتقاد از دیدگاه‌های گسترده‌ای از بازاریابی و عملیات تجاری، مؤثر در صنعت ورزش اقتصادهای در حال رشد است. پوتس و توماس^۳ (۲۰۱۸)، در تحقیقی با عنوان به سوی یک اقتصاد جدید (تکاملی) (تکاملی) ورزشی نشان دادند که این پژوهش یک مبنای نظری برای اقتصاد جدید ورزش است و یک رویکرد تکاملی جدید را برای مطالعه اقتصاد ورزش و صنایع ورزشی، با بررسی تکامل ورزش، صنایع آن‌ها و اکوسیستم‌های صنعتی پیچیده آن‌ها از طریق شاخص‌های اقتصاد نهادی و تکاملی ایجاد می‌کند. گوورسین و میل^۴ (۲۰۱۶)، در تحقیقی با عنوان عوامل مؤثر بر توسعه صنعت ورزش به عنوان یک اقتصاد بیان کرد اقتصاد و صنعت ورزش در حال تبدیل شدن به یک بازار بزرگ و روبه رشد می‌باشند. همچنین دلایل زیادی برای رشد سریع اقتصاد ورزش وجود دارد. از این موارد می‌توان افزایش زمان آزاد افراد، افزایش تمایل به ارتباط از طریق ورزش، توسعه محصولات و فن‌آوری‌های ورزشی، جهانی سازی ورزش به عنوان یک مفهوم و افزایش مناطق اقتصادی و تکنولوژی ورزشی را نام برد.

با توجه به مطالب ذکر شده یکی از بخش‌هایی که می‌تواند به اقتصاد کشور کمک کند، ورزش است. ورزش با ایفای نقش در اقتصاد کشورها از اهمیت زیادی برخوردار گشته است. از این‌رو تأثیرات کلان اقتصادی صنعت ورزش نظیر سهم ورزش در تولید ناخالص داخلی و تولید ناخالص ملی یا سهم آن در ایجاد اشتغال و سلامتی عموم مردم، کشورها را بر آن داشته تا هر ساله به صورت دقیق و منظم تأثیرات ورزش را بر روی اقتصاد کشور خود ارزیابی نمایند. از طرفی ورزش در ایران همیشه به عنوان یکی از مباحث فرعی در اقتصاد مورد توجه قرار گرفته است؛ موضوعی که در کشورهای توسعه یافته یک رکن مهم

1. Haan et al
2. Zhang et al
3. Potts & Thomas
4. Guvercin & MiL

اقتصادی، سیاسی و اجتماعی تلقی می‌شود. لذا توسعه اقتصادی صنعت ورزش کشور می‌تواند در اقتصاد کل کشور سهم داشته باشد که این سهم می‌تواند با شناسایی راهبردهای مؤثر و بهبود شرایط فعلی موجب افزایش در شاخص‌های کلان اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی کشور شود و همچنین شناسایی این راهبردها و بکارگیری تئوری‌های لازم می‌تواند در افزایش حجم اقتصاد ورزش کشور تأثیرگذار باشد. بنابراین با توجه به عدم شناسایی راهبردها و پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش در ایران و وجود خلاء تحقیقاتی در این زمینه لزوم انجام پژوهش درباره اقتصاد ورزش و چگونگی توسعه و گسترش حجم آن مهم و ضروری می‌باشد از این رو در این پژوهش سعی می‌شود راهبردها و پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش در ایران شناسایی شود.

روش‌شناسی پژوهش

در این پژوهش از روش تحقیق کیفی برای گردآوری داده‌ها استفاده شد. جامعه آماری پژوهش حاضر صاحب نظران (اساتید، کارشناسان و خبرگان اقتصاد و مدیریت ورزشی) در زمینه اقتصاد ورزش می‌باشند. روش نمونه‌گیری هدفمند و به تکنیک گلوله برفی بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، چندین نفر از خبرگان شناسایی و مورد مصاحبه قرار گرفتند و در روش گلوله برفی از افرادی که مورد مصاحبه قرار گرفته بودند خواسته شد سایر افرادی را که در وضعیت مشابهی هستند و می‌توانند اطلاعات بیشتری ارائه بدهند، معرفی کنند و از آن‌ها نیز مصاحبه به عمل آمد. مصاحبه‌ها آنقدر ادامه یافت تا به تکرار اطلاعات قبلی برسد. به عبارتی از مصاحبه‌های جدید، نکته و اطلاعات جدید و تازه‌ای به دست نیاید یعنی محقق به اشباع نظری برسد. به دلیل محدودیت حاصل از جامعه، حجم نمونه با حجم جامعه برابر خواهد بود. برخی دانشمندان ۱۰ تا ۱۵ نفر را، در صورتی که زمینه علمی و تجربی آن‌ها متجانس باشد، برای تشکیل گروه خبرگان کافی می‌دانند. در این پژوهش نیز از ۱۴ نفر مصاحبه به عمل آمد و از مصاحبه ۱۱ به بعد تکرار در داده‌های دریافتی مشاهده و در مصاحبه ۱۳ به اشباع رسید. برای اجرای پژوهش، پس از طراحی سؤالات کلی و تدوین پروتکل مصاحبه، مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختارمند با صاحب نظران انجام پذیرفت. مصاحبه‌ها به صورت نیمه ساختار یافته با نمونه‌های آماری با هماهنگی و تعیین وقت قبلی انجام شد. پس از پایان هر مصاحبه، مصاحبه‌ها به صورت کامل بر روی کاغذ پیاده‌سازی و اقدام به کدگذاری اولیه داده‌ها خواهد شد تا مفاهیم اولیه استخراج شوند. هم‌زمان با انجام مصاحبه‌ها اقدام به مطالعه عمیق‌تر مبانی نظری و تحقیقات پیشین گردیده تا از ترکیب مفاهیم گذشته، تجربیات پژوهشگر و نظرات صاحب نظران به مراحل بعدی تجزیه و تحلیل داده‌ها اقدام شود. روایی یافته‌های پژوهش (مصاحبه‌ها) توسط مصاحبه‌شوندگان و سپس به وسیله در جریان قرار دادن اساتید در روند مصاحبه‌ها و نحوه کدگذاری و تجزیه و تحلیل داده‌ها و همچنین استفاده از نقطه نظرات اساتید در اصلاح موارد لازم مورد تأیید قرار گرفت. علاوه بر این در پژوهش حاضر، از روش توافق درون موضوعی برای محاسبه پایایی مصاحبه‌های انجام گرفته استفاده شده است. برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک دانشجوی مقطع دکتری آمار درخواست شد تا به عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت کند، آموزش‌ها و روش‌های لازم جهت کدگذاری مصاحبه‌ها به ایشان انتقال داده شد. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در نظر دو نفر هم مشابه هستند، با عنوان «توافق» و کدهای غیرمشابه با عنوان «عدم توافق» مشخص می‌شوند. سپس محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد (محمدی عسکری آبادی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۳). که مطابق این فرمول مقدار پایایی برابر با ۰/۹۰ بود.

$$\text{درصد توافق} = \frac{\text{تعداد توافقات} * 100}{\text{تعداد کل کدها}} * 100\%$$

جدول ۱: محاسبه پایایی پژوهش

ردیف	شماره مصاحبه	تعداد کل داده‌ها	تعداد توافقی	تعداد عدم توافق	مجموع درصد
۱	۲	۱۳	۶	۲	۹۲
۲	۶	۱۵	۷	۳	۹۳
۳	۱۲	۱۲	۵	۱	۸۳
کل	-	۴۰	۱۸	۶	۹۰

بر این اساس پایایی آزمون نیز مورد تأیید واقع شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش نظریه داده بنیاد طی سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی استفاده شد. با استفاده از کدگذاری باز ابتدا محتوای تمامی مصاحبه‌ها پیاده‌سازی شد و سپس، کدگذاری باز آن‌ها به روش کدگذاری نکات کلیدی انجام شد؛ بدین ترتیب که داده‌های جمع‌آوری شده در مصاحبه‌ها به صورت مکتوب روی کاغذ درج شدند و سپس، با تجزیه و تحلیل خط به خط و پاراگراف به پاراگراف نوشته‌های موجود، کدهای باز ایجاد شدند. در مجموع از تجزیه و تحلیل ۱۴ مصاحبه، ۴۴ کد باز استخراج شد. سپس در مرحله کدگذاری محوری، کدهای تولید شده در گام قبلی، به روشی جدید و با هدف ایجاد ارتباط میان کدها بازنویسی شدند. کدگذاری محوری به ایجاد گروه‌ها و مقوله‌ها منجر می‌شود. تمامی کدهای مشابه در گروه خاص خود قرار گرفتند در این فرایند ممکن بود که چندین کد باز با عنوان یک کد محوری کدگذاری شوند. ۴۴ کد باز استخراجی به ۱۰ کد محوری تبدیل شدند. در نهایت، پس از مرحله‌ی بعد فرایند کدگذاری محوری و با استناد به تحلیل عوامل به دست آمده و فرایند کدگذاری باز و محوری انجام شده، فرایند کدگذاری گزینشی انجام شد که در این مرحله کدهای محوری مستخرج از مصاحبه‌ها گروه‌بندی شدند و در نهایت مقوله‌های اصلی و عمده شناسایی شدند.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی نمونه آماری در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: ویژگی‌های فردی مصاحبه‌شوندگان

تحصیلات	درجه علمی	سمت	رشته تحصیلی
دکتری تخصصی	دانشیار	عضو هیئت علمی	اقتصاد
دکتری تخصصی	دانشیار	عضو هیئت علمی	اقتصاد
دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت علمی	اقتصاد
دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت علمی	اقتصاد
دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت علمی	اقتصاد
دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت علمی	اقتصاد
دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت علمی	اقتصاد
دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت علمی	اقتصاد
دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت علمی	مدیریت ورزشی
دکتری تخصصی	دانشیار	عضو هیئت علمی	مدیریت ورزشی
دکتری تخصصی	دانشیار	عضو هیئت علمی	مدیریت ورزشی
دانشجوی دکتری تخصصی	-	مدرس دانشگاه	مدیریت ورزشی
دانشجوی دکتری تخصصی	-	مدرس دانشگاه	مدیریت ورزشی
دانشجوی دکتری تخصصی	-	مدرس دانشگاه	اقتصاد

بر مبنای یافته‌های جدول فوق تعداد نمونه آماری شامل ۱۱ نفر دکتری تخصصی و ۳ نفر دانشجوی دکتری تخصصی بود که همگی دارای تسلط بر موضوع بودند. همچنین از این تعداد ۵ نفر دارای مدرک تحصیلی مدیریت ورزشی و ۹ نفر دارای مدرک اقتصاد می‌باشند. در ادامه به بررسی یافته‌های استنباطی (کدبندی مصاحبه‌ها) می‌پردازیم.

جدول ۳: راهبردهای توسعه اقتصاد ورزش ایران

مقاله‌ها	مفاهیم	کدگذاری باز	مصاحبه شونده
سیاست‌های مدیریتی	سیاست‌های اقتصادی	کنترل گرانی و تورم حضور صنعت ورزش در بازار بورس آزادسازی تجاری در ورزش ایجاد فضای رقابتی در صنعت ورزش تخصیص بهینه منابع در صنعت ورزش ثبات سیاست‌های اقتصادی (پولی و مالی)	i1-i3-i4-i5-i6-i7-i9-i10-i11-i12-i14
	حمایتی	حمایت از بنگاه‌های اقتصادی ورزش حمایت از صنعت کالاها و خدمات ورزشی حمایت از تولیدات داخلی در بخش ورزش تقویت ساختار بازار و قوانین ورزش در سطوح استانی و منطقه‌ای	i2-i3-i5-i7-i8-i9-i10-i12-i13-i14
آموزش و پژوهش	آموزش	افزایش آموزش در زمینه اقتصاد ورزش تربیت کارشناسان، تحلیلگران و مشاوران اقتصاد ورزش ایجاد رشته اقتصاد ورزش در دانشگاه‌ها ورود دانشگاه‌ها به حوزه اقتصاد و صنعت ورزش	i1-i2-i4-i7-i9-i10-i11-i12-i13
	پژوهش	گسترش تحقیقات مرتبط در زمینه اقتصاد و ورزش سوق دادن مطالعات و طرح‌های پژوهشی در زمینه اقتصاد و صنعت ورزش حمایت از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های با رویکرد اقتصاد ورزش	i3-i4-i6-i8-i9-i10-i12-i13
فرهنگ‌سازی	فرهنگ‌سازی در جامعه	ایجاد شرایط امن و سالم برای حضور بانوان در اماکن ورزشی حذف خورده فرهنگ‌های سنتی تغییر نگرش افراد تغییرات اساسی در سبک زندگی نگرش مثبت به ورزش اخلاقی نمودن ورزش و فضای استادیوم‌ها برطرف نمودن عوامل و موانع مشارکت در ورزش	i1-i3-i4-i5-i7-i9-i10-i11-i12-i13-i14
	فرهنگ‌سازی در ورزش	فرهنگ‌سازی ورزش در جامعه ترویج ورزش‌های تفریحی و تربیتی افزایش سهم ورزش در زندگی افزایش انگیزه افراد جهت پرداختن به ورزش افزایش فرصت‌های ورزشی تبدیل نمودن ورزش به یک کالای عمومی	i1-i2-i3-i5-i6-i7-i8-i9-i11-i13

جدول ۴: پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش ایران

مقاله‌ها	مفاهیم	کدگذاری باز	مصاحبه شونده
اقتصادی	رشد اقتصادی	جذب سرمایه‌های خارجی ایجاد اشتغال‌های کوتاه مدت توسعه اقتصادهای محلی و کوچک افزایش سهم ورزش در اقتصاد ملی	i2-i3-i4-i5-i6-i8-i9-i10- i11-i12-i13-i14
	توسعه اقتصادی	بالا رفتن کیفیت زندگی افزایش شور و نشاط اجتماعی توسعه سرمایه انسانی افزایش سطح رفاه مردم	i1-i2-i4-i5-i6-i7-i8-i9- i10-i12-i14
سیاسی- اجتماعی	سیاسی	استفاده از ورزش به‌عنوان ابزاری برای ایجاد ثبات در جامعه ایجاد شهرت جهانی از طریق ورزش استفاده از ورزش به‌عنوان ابزار دیپلماسی	i1-i3-i4-i6-i7-i8-i9-i10- i11-i13
	اجتماعی	افزایش مشارکت اجتماعی حضور فعال زنان در عرصه اجتماعی جلوگیری از جرم و بزهکاری	i1-i2-i3-i5-i7-i8-i9-i11- i12-i13-i14

بر اساس نتایج جدول شماره ۳ و ۴ و مصاحبه‌های عمیق و مقوله‌بندی آن‌ها در بخش راهبردها، سیاست‌های مدیریتی، آموزش و پژوهش و فرهنگ‌سازی به‌عنوان سه استراتژی مؤثر بر توسعه اقتصاد ورزش ایران شناسایی و استخراج گردید و در بخش پیامدهای حاصل از توسعه اقتصاد ورزش، دو پیامد اقتصادی و سیاسی-اجتماعی شناسایی شد که این ۵ مورد خود شامل ۱۰ مفهوم و ۴۴ عامل یا کد باز هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر مطالعه کیفی راهبردها و پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش ایران بود. ابتدا به تحلیل راهبردهای مؤثر و سپس پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش می‌پردازیم.

بر اساس نتایج به‌دست آمده از مصاحبه‌های عمیق و مقوله‌بندی آن‌ها یکی از راهبردهای مؤثر در توسعه اقتصاد ورزش سیاست‌های مدیریتی است. سیاست‌ها نشان‌دهنده راه برای مدیران در تصمیم‌گیری‌های مهم و کلان هستند. بر مبنای یافته‌های تحقیق سیاست‌های مدیریتی، خود از طریق سیاست‌های اقتصادی و حمایتی باعث توسعه اقتصاد ورزش می‌شود. سیاست اقتصادی اقداماتی است که حکومت‌ها در خصوص اقتصاد انجام می‌دهند. در این بخش یکی از حوزه‌هایی که دولت‌ها برای اثبات موفقیت خود در سیاست‌های اقتصادی بر روی آن تمرکز می‌کنند کنترل گرانی و تورم است. بدون تردید، کنترل و مهار گرانی و تورم، به‌صورت واقعی ضرورتی است که تحقق آن بر ارتقای کیفیت معیشتی اقشار کم درآمد و ضعیف جامعه نقش نافذ و تأثیرگذاری ایفا می‌کند و از طرفی می‌بایست علاوه بر ثبات در فضای کسب و کار، به ثبات و کنترل قیمت‌ها نیز توجه داشته باشیم چرا که کنترل قیمت‌ها می‌تواند از تورم و گرانی جلوگیری کند، در نتیجه رونق اقتصادی در بخش کالاها و خدمات ورزشی صورت می‌گیرد. امروزه، ورزش به صنعتی گسترده تبدیل شده است که همه‌گونه کالا و خدمات عرضه می‌کند و درآمدزایی بالایی دارد (خسرومنش و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۸). بنابراین باید بتوانیم در بازار بورس از صنعت ورزش به‌عنوان درآمدزایی بالا استفاده کنیم و در این صنعت فضای رقابتی ایجاد کنیم. هر چقدر شاخص‌های رقابتی بودن صنعت ورزش بالاتر باشد این صنعت توانمندتر و توسعه یافته‌تر خواهد بود. اقتصاددانان نیز بر اهمیت و نقش رقابت در ارتقای و توسعه اقتصاد ملی اتفاق نظر دارند. در عرصه کسب و کار، رقبا همواره در تلاش برای دستیابی به برتری و سبقت گرفتن از یکدیگر هستند. بنابراین استفاده

درست و مناسب از منابع موجود در حوزه ورزش و افزایش بودجه اختصاص یافته به بخش ورزش می‌تواند در توسعه سالن‌ها، امکانات و تجهیزات ورزشی تأثیرگذار باشد. که این امر می‌تواند موجب افزایش مشارکت مردم در فعالیت‌های ورزشی و هزینه برای ورزش کردن شود. در نتیجه اجرای این برنامه‌ها باعث رونق اقتصادی در جامعه می‌شود.

یکی دیگر از بخش‌های سیاست‌های مدیریتی بخش حمایتی است. حمایت کردن از بنگاه‌های اقتصادی ورزشی یک امر مهم در توسعه صنعت ورزش می‌باشد. لذا دولت‌ها می‌توانند با حمایت کردن از بنگاه‌های اقتصادی ورزش در ترویج ورزش در بین افراد جامعه و استفاده کردن از کالاها و خدمات ورزشی داخلی نقش مؤثری داشته باشند. در خصوص حمایت از تولیدکنندگان تجهیزات ورزشی می‌توانیم به استفاده بیشتر مردم از کالاها و تجهیزات ورزشی و رونق گرفتن بازارهای ورزشی اشاره کنیم. حمایت از کالاها و خدمات ورزشی داخلی می‌تواند در تولید بیشتر و کیفیت بالاتر کالاهای ورزشی مؤثر باشد. در شرایط کنونی تولیدکنندگان وسایل و تجهیزات رشته‌های مختلف ورزشی، جایگاه مهمی در بازارهای جهانی دارند بنابراین برای تسهیل در نهادینه کردن استفاده از کالای داخلی لازم است برندهای ورزشی ایرانی برای افزایش فروش، ورزشکاران ایرانی و چهره‌های تأثیرگذار را برای تبلیغ کالای خود به خدمت گرفته تا استفاده از کالای داخلی به یک امر نهادینه تبدیل شود. شرکت‌های تجاری بزرگ نیز به شدت به ورزش توجه نشان داده‌اند، به گونه‌ای که بر گستردگی بازارهای ورزشی و افزایش سهم ورزش در بازار تأکید بسیار دارند. از این رو بازاریابی ورزشی به حمایت و ترویج محصولات و خدمات از طریق تیم‌ها و رویدادهای ورزشی می‌پردازد (جعفری و همکاران، ۱۳۹۸: ۸۴). بنابراین هر چقدر ورزش سهم بیشتری از بازار را در اختیار داشته باشد، می‌تواند با تولید وسایل ورزشی متنوع تعداد افراد بیشتری را به سمت فعالیت‌های ورزش جذب کند و هزینه ورزش را در سبد خانوار افزایش دهد. که از این طریق بخش اقتصاد ورزشی نیز با توسعه همراه خواهد بود. یافته‌های این بخش با تحقیق رضایی و نصیرزاده (۱۳۹۷) همسو می‌باشد و همچنین غلامی و همکاران (۱۳۹۶) به دادن تسهیلات و حمایت‌های مالی و غیرمالی از بنگاه‌های کوچک و متوسط در بخش ورزش تأکید داشتند که با یافته‌های این بخش همراستا می‌باشد.

یکی دیگر از راهبردهای مؤثر در توسعه اقتصاد ورزش بخش آموزش و پژوهش است. بر اساس یافته‌های تحقیق هر کدام از بخش‌های آموزش و پژوهش در توسعه اقتصاد ورزش تأثیرگذار هستند که به تحلیل آن‌ها می‌پردازیم. در بخش آموزش، همواره دولت‌ها و مسئولان ذیربط باید بتوانند با افزایش آموزش در زمینه اقتصاد ورزش مردم را از فواید ورزش کردن آگاه ساخته و با اطلاع رسانی از تأثیرات ورزش در حوزه اقتصاد از جمله: تولید کالاها و خدمات ورزشی، هزینه‌های خانوار، ایجاد اشتغال، ارتقاء سطح سلامت جامعه، کاهش هزینه‌های درمان و به تبع آن توسعه برنامه‌های ملی سلامت، مردم را به سمت هزینه کردن در حوزه ورزش و خرید کالاها و وسایل ورزشی برای رسیدن به سلامتی و شادابی ترغیب کنند (امینی و همکاران، ۱۳۹۹: ۴۳). از طرفی سیاست‌گذاران این حوزه می‌بایست با تربیت کارشناسان، تحلیلگران و مشاوران در حوزه اقتصاد ورزش دانایی مردم را در این حوزه افزایش داده و باعث مشارکت بیشتر مردم در فعالیت‌های ورزش شوند. که این امر می‌تواند با ایجاد رشته اقتصاد ورزش در دانشگاه‌ها محقق شود. با ایجاد رشته اقتصاد ورزش در دانشگاه‌ها کارشناسان و متخصصان این رشته افزایش پیدا می‌کند که این امر در افزایش آگاهی مردم نسبت به پرداختن به فعالیت‌های ورزشی تأثیرگذار است. همچنین با ورود دانشگاه‌ها به حوزه اقتصاد ورزش گرایش دانشجویان به این رشته افزایش می‌یابد و باعث می‌شود دانشجویان بیشتر کتاب‌هایی در زمینه اقتصاد و تجارت مطالعه کنند تا بتوانند راه کارهای آن را به‌طور عملی در فضای کسب و کار ورزشی به اجرا در آورند. در نتیجه با ورود دانشگاه‌ها به حوزه اقتصاد ورزش کیفیت روند پرداختن به جنبه اقتصادی ورزش بالاتر خواهد رفت. در بخش پژوهشی نیز دست‌اندرکاران و مسئولان می‌بایست دانشجویان را به سمت رشته اقتصاد ورزش برای مطالعه کردن در این حوزه و انجام تحقیقات پژوهشی سوق دهند و با اطلاع رسانی مناسب باعث گسترش تحقیقات مرتبط در زمینه اقتصاد ورزش شوند. لذا هر چقدر مطالعات و طرح‌های پژوهشی در این زمینه افزایش یابد میزان آگاهی مردم از اهمیت این حوزه افزایش پیدا خواهد کرد. در نتیجه مردم وقت بیشتری برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی سپری می‌کنند، از طرفی باید دانشگاه‌ها و اساتید از پایان نامه‌ها و رساله‌هایی با رویکرد اقتصاد ورزشی حمایت کنند که دانشجویان بتوانند مطالعات خود را در این حوزه افزایش دهند و عوامل مؤثری که در این بخش برای سلامتی، نشاط و کسب درآمد تأثیرگذار هستند را شناسایی

کنند و بتوانند با شناسایی این عوامل چالش‌ها و موانع موجود را رفع کرده و راهبردهای مناسبی را برای رونق در بازارهای ورزشی و ایجاد کسب و کار از طریق این حوزه ارائه دهند. نتایج این بخش با پژوهش‌های امینی و همکاران (۱۳۹۹) و پوتس و توماس (۲۰۱۸)، همراستا می‌باشد.

همچنین از دیگر راهبردهای مؤثر در توسعه اقتصاد ورزش می‌توان به فرهنگ‌سازی اشاره کرد. فرهنگ‌سازی از دو جهت خود را بر جامعه و مسئولان آن تحمیل می‌کند و به‌عنوان یک مسئولیت و وظیفه مهم در حوزه جامعه‌پذیری خود را نشان می‌دهد. از جهتی فقدان فرهنگ استفاده از چیزی نیاز به فرهنگ‌سازی را توجیه می‌کند و از سوی دیگر وجود فرهنگی نامناسب، فرهنگ‌سازی مناسب را می‌طلبد. براساس یافته‌های تحقیق فرهنگ‌سازی خود از طریق فرهنگ‌سازی در جامعه و فرهنگ‌سازی در ورزش باعث توسعه اقتصاد ورزش می‌شود. در بخش فرهنگ‌سازی در جامعه مسئولان و مدیران با بکارگیری مفاهیم و استراتژی‌های مدیریتی و داشتن برنامه‌ریزی مناسب در بخش ورزش باید بتوانند محیط امن و سالم را برای حضور افراد به‌ویژه بانوان در اماکن و سالن‌های ورزشی ایجاد کنند. از طرفی باید خورده فرهنگ‌های سنتی که باعث شده است حضور افراد در حوزه ورزش کم رنگ شود را حذف کنیم، از این‌رو می‌بایست برای بهبود حضور افراد جامعه در فعالیت‌های ورزشی عوامل و موانع موجود را برطرف کرده و دسترسی مردم به سالن‌ها، اماکن و تجهیزات ورزشی را محیا سازیم. همچنین دیدگاه مسئولین نسبت به ورزش باید دیدگاه مثبت و دارای برنامه‌های بلندمدت برای ارتقای سطح سلامت باشد این دیدگاه‌ها باید به‌گونه‌ای باشند که قوانین و مقررات دست و پاگیر برای حضور بانوان در ورزش را رفع کنند و امکانات و تجهیزات، استادیوم‌ها و سالن‌های ورزشی مناسب برای حضور بانوان را مدنظر داشته باشند (محمدی عسکرآبادی، ۱۳۹۸). لذا دولت‌ها می‌بایست با افزایش سواد ورزشی افراد جامعه، نگرش آنان را نسبت به شرکت در فعالیت‌های ورزشی تغییر دهند. این تغییرات باید به‌گونه‌ای باشد که سبک زندگی آنان را در رابطه با ورزش تحت تأثیر قرار دهد. در بخش ورزش توجه به جنبه‌های اخلاقی موضوعی بسیار حائز اهمیت است به‌طور کلی اخلاقی بودن حوزه ورزش و استادیوم‌های ورزشی در حضور بیشتر مردم و گرایش روبه رشد آنان برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی نقش مؤثری خواهد داشت که این امر در توسعه اقتصادی بخش ورزش مؤثر خواهد بود.

یکی دیگر از بخش‌های تأثیرگذار بر اقتصاد ورزش، فرهنگ‌سازی در ورزش است. فرهنگ‌سازی و همگانی کردن ورزش در جامعه یعنی این که مردم ورزش را امری ضروری و مفید در زندگی روزمره خود بدانند این فرهنگ‌سازی مثبت می‌تواند عامل بازدارنده‌ای نسبت به بسیاری از بیماری‌ها و آسیب‌های اجتماعی، روحی و روانی جامعه بوده که کم هزینه‌تر از دارو و درمان است و برای ترغیب مردم به ورزش باید فضاهایی را برای آقایان و بانوان در نظر گرفت تا همه افراد از هر قشری بتوانند در ورزش‌های همگانی شرکت کنند. لذا ایجاد انگیزه برای ورزش کردن می‌تواند یک عامل مهم و اساسی برای مشارکت مردم در فعالیت‌های ورزشی باشد این انگیزه می‌تواند از طریق ساخت سالن‌ها و اماکن ورزشی، تولید محصولات متنوع ورزشی و آگاه کردن مردم از فواید آن ایجاد شود از طرفی خود افراد نیز می‌توانند با تعیین کردن اهداف عملی و پیدا کردن دوست و همراه برای ورزش کردن خود انگیزه ایجاد کنند. همچنین دولت‌ها نیز باید با کمک بخش خصوصی بتوانند با ساخت اماکن ورزشی و گسترش سالن‌های ورزشی، دسترسی مردم رو به سالن‌ها و تجهیزات ورزشی آسان‌تر کرده و میزان مشارکت مردم را در فعالیت‌های ورزشی افزایش دهند. بنابراین ورزش از یک سو باعث سلامت و نشاط و از سویی دیگر باعث سرگرمی و تفریح افراد می‌شود از این‌رو ورزش کردن برای حفظ سلامت و نشاط جامعه ضروری است لذا باید زمینه‌های لازم برای همگانی کردن ورزش در کشور فراهم شود و به‌طور مکرر توسط مسئولان کشور در همه سطوح مورد تأکید قرار گیرد. توسعه و نهادینه سازی ورزش در جامعه، نیازمند فرهنگ‌سازی و آگاهی بخشی در خصوص اهمیت ورزش است. مردم باید بتوانند با کمترین امکانات و هزینه به سمت ورزش روی آورند. بنابراین مسئولین می‌بایست در این راه تلاش کنند تا با همکاری سایر سازمان‌ها و ارگان‌ها از جمله رسانه‌ها و دستگاه‌های ذیربط بستری مناسب برای ورزش کردن آماده کنند لذا نهادینه کردن ورزش به‌صورت همگانی باعث ایجاد ثبات و فراگیر شدن رفتارهای مطلوب می‌شود (علی‌قره و همکاران، ۱۳۹۷: ۹۴). از این‌رو تبدیل شدن ورزش به یک کالای عمومی و همگانی باعث استفاده عموم از وسایل ورزشی و مشارکت بیشتر مردم در بخش ورزش شده و جنبه‌های اقتصادی ورزش نیز با مشارکت بیشتر مردم توسعه پیدا خواهد کرد. یافته‌های این بخش با پژوهش کتی (۲۰۱۸) و

حیدری و همکاران (۱۳۹۷) همسو می‌باشد.

همان‌طور که پیش‌تر گفته شد در صورت اجرای راهبردهای مذکور می‌توان نتایج اقتصادی ورزش را دید. هر چقدر این راهبردها به درستی و با برنامه‌ریزی مناسب به کار گرفته شوند اقتصاد ورزش نیز در مسیر توسعه قرار خواهد گرفت. از این رو توسعه اقتصاد ورزش پیامدهای مختلفی را دارد که بر اساس یافته‌های این پژوهش این پیامدها شامل: اقتصادی و سیاسی-اجتماعی می‌باشد.

پیامدهای اقتصادی توسعه اقتصاد ورزش سبب می‌شود که در مجموع پیامدهای شامل رشد اقتصادی و توسعه اقتصادی حاصل گردد که این پیامدها در بخش رشد اقتصادی شامل: جذب سرمایه‌های خارجی، ایجاد اشتغال‌های کوتاه‌مدت، توسعه اقتصادهای محلی و کوچک و افزایش سهم ورزش در اقتصاد ملی می‌شود. رشد اقتصادی از جمله اهدافی است که هر جامعه‌ای آن را دنبال می‌کند و دلیل این امر نیز دستیابی به منافع و مزایای فراوانی است که در روند رشد تحقق می‌یابد (جلائی و همکاران، ۱۳۹۷: ۶۸). بنابراین رشد اقتصادی یکی از اساسی‌ترین مؤلفه‌های اقتصاد کلان است. بر این اساس با افزایش رشد اقتصادی میزان رفاه و درآمد مردم نیز بیشتر شده این بدین معناست که با رشد اقتصادی در حوزه ورزش تولید کالاها و خدمات ورزشی نیز افزایش پیدا کرده که از این طریق رونق در بازارهای ورزشی ایجاد می‌شود و بازارهای ورزشی می‌توانند کالاها و خدماتی با استاندارد بین‌المللی تولید کنند که این امر باعث جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در بخش اقتصادی ورزش می‌شود. از طرفی با جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در بازارهای ورزشی تولید بیشتر می‌شود و حجم بازار نیز در بخش وسایل و تجهیزات ورزشی افزایش پیدا خواهد کرد. که این امر باعث به‌وجود آمدن کسب و کارهای جدید و اشتغال‌های کوتاه‌مدت می‌شود. لذا در راستای به‌وجود آمدن کسب و کارهای جدید برای افراد جامعه شغل ایجاد می‌شود و میزان درآمد مردم از طریق ورزش افزایش پیدا می‌کند و همچنین اقتصادهای محلی و کوچک نیز شکل می‌گیرند. بنابر مطالب ذکر شده با افزایش رشد اقتصادی، سهم ورزش در بودجه خانوار و مخارج دولت افزایش پیدا خواهد کرد که این امر می‌تواند در توسعه اقتصاد ورزشی جامعه تأثیرگذار باشد.

یکی دیگر از بخش‌های پیامدهای اقتصادی شامل توسعه اقتصادی می‌شود. بر اساس یافته‌های پژوهش توسعه اقتصادی شامل: بالا رفتن کیفیت زندگی، افزایش شور و نشاط اجتماعی، توسعه سرمایه انسانی و افزایش سطح رفاه مردم می‌شود. افزایش ثروت و رفاه مردم جامعه و ایجاد اشتغال اهداف توسعه اقتصادی است. هنگامی که توسعه اقتصادی شکل می‌گیرد میزان رفاه مردم و درآمد آنان افزایش یافته و در نتیجه مردم تمایل بیشتری برای پرداختن به فعالیت‌های ورزشی و هزینه کردن برای ورزش پیدا می‌کنند. از طرفی مشارکت در فعالیت‌های ورزشی دارای فواید اجتماعی متعددی مثل لذت بردن از اوقات فراغت و بهبود شخصیت فردی، افزایش شور و نشاط، فواید فیزیولوژیک مانند بهبود سلامت و تناسب بدنی مردم و در نهایت بهبود کیفیت زندگی است. همه‌ی این‌ها چرخه‌ای را تشکیل می‌دهد تا افراد برای رسیدن به زندگی سالم و با نشاط اهمیت بیشتری به سلامت جسم و روان خویش از طریق پرداختن به فعالیت‌های ورزشی بدهند. همچنین نتایج پژوهش جلائی و همکاران (۱۳۹۷) با یافته‌های این بخش همسو می‌باشد.

از پیامدهای دیگر توسعه اقتصاد ورزش می‌توان پیامدهای سیاسی-اجتماعی را نام برد و این پیامدها در حوزه سیاسی می‌تواند شامل استفاده از ورزش به‌عنوان ابزاری برای ایجاد ثبات در جامعه، ایجاد شهرت جهانی از طریق ورزش و استفاده از ورزش به‌عنوان ابزار دیپلماسی باشد. در واقع توسعه اقتصاد ورزش راه‌کاری برای اتخاذ هویت‌های سیاسی است و این امر زمانی حاصل می‌شود که به خوبی کارکردهای سیاسی توسعه اقتصاد ورزش درک شود. از طرفی ورزش به یک پدیده جهانی تبدیل شده است که با تأثیرات اقتصادی کلان می‌تواند به‌عنوان ابزار دیپلماسی برای ارتقای روابط بین کشورها، نشان دادن وجهه مثبتی از جامعه و ایجاد شهرت جهانی استفاده شود. بنابراین کشورهای توسعه یافته با پیشرفت در سطوح مختلف ورزشی سعی می‌کنند از طریق شرکت در رویدادهای بزرگ ورزشی و کسب رتبه‌های برتر، وجهه مناسبی از کشورشان را در زمینه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به نمایش بگذارند. گورسین و میل (۲۰۱۶) در پژوهش خود بر افزایش تمایل به ارتباط از طریق ورزش و جهانی‌سازی ورزش تأکید داشتند که همراستا با یافته‌های پژوهش حاضر می‌باشد.

همچنین در بخش اجتماعی می‌توان پیامدهایی نظیر افزایش مشارکت اجتماعی، حضور فعال زنان در عرصه اجتماعی و جلوگیری از جرم و بزهکاری را نام برد. زمانی که اقتصاد ورزشی جامعه‌ای توسعه پیدا کند بدون شک افراد بیشتری به مشاغل مرتبط گمارده می‌شوند و این امر سبب افزایش مشارکت اجتماعی افراد در جامعه می‌شود. همچنین علاوه بر این که مردان به فعالیت‌های اقتصادی می‌پردازند، در کنار آن‌ها به دلیل توسعه اقتصاد ورزش، بانوان هم می‌توانند در عرصه اجتماعی فعالیت داشته باشند و با بروز استعدادهایشان در زمینه‌های مختلف ورزشی نقش مهمی در توسعه و بهبود عملکرد اجتماعی جامعه داشته باشند. در نهایت از پیامدهای اجتماعی توسعه اقتصاد ورزش می‌توان به یک اصل مهم در جامعه اشاره نمود که آن کاهش بزهکاری و آسیب‌های اجتماعی به دلیل مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و اقتصادی است. نتایج تحقیق کلاشی (۱۳۹۳) نشان داد که مخارج ورزشی دولت و خانوار تأثیر منفی بر انواع جرایم و سرقت‌ها داشته و باعث کاهش آن‌ها می‌شود که همسو با یافته‌های این بخش است.

بر مبنای یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود در راستای توسعه اقتصاد ورزش به موارد ذیل توجه گردد:

ابتدا به مسئولین و دست‌اندرکاران پیشنهاد می‌شود که با برنامه‌ریزی مناسب اقتصاد کشور را در مسیر رشد و توسعه پیش ببرند و از رکود و بحران اقتصادی جلوگیری کنند. چرا که هر چقدر اقتصاد یک کشور قوی‌تر و بهتر عمل کند و روابط بین‌المللی بهتری با دیگر کشورها داشته باشد بهره‌وری و رشد اقتصادی آن نیز بیشتر می‌شود. و به تبع آن سهم ورزش در سبد خانوار افزایش پیدا می‌کند. همچنین پیشنهاد می‌شود که دولت‌ها با دیدگاه مثبت نسبت به ورزش، شرایط و زیرساخت‌های مناسب را برای حضور هم‌ه‌ای افراد جامعه در بخش ورزشی محیا کنند و نگرش مردم نسبت به ورزش کردن را تغییر دهند. این تغییر نگرش‌ها می‌تواند در سبک زندگی افراد تأثیرگذار باشد و گرایش آن‌ها را به سمت فعالیت‌های ورزشی بیشتر کند.

در نهایت بر اساس پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش به مسئولین پیشنهاد می‌شود مخارج ورزشی دولت را افزایش داده و به دنبال آن ساخت اماکن و سالن‌های ورزشی را بیشتر کرده، که این امر موجب مشارکت بیشتر افراد جامعه در ورزش می‌شود که نتیجه آن کاهش میزان جرایم و بزهکاری در جامعه خواهد بود.

بنابر تمامی موارد ذکر شده این پژوهش با بررسی راهبردها و پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش انجام شد. بنابراین این پژوهش می‌تواند با ارائه راهکارهای مناسب در جهت توسعه اقتصاد ورزشی جامعه، شرایط را برای حضور افراد جامعه در بخش ورزش محیا کند که این امر می‌تواند در سلامت و نشاط جامعه تأثیرگذار باشد.

منابع

- احسانی، محمد؛ امیری، مجتبی؛ قره‌خانی، حسن (۱۳۹۲). «طراحی و تدوین نظام جامع ورزش حرفه‌ای کشور»، مطالعات مدیریت ورزشی، ۵(۱۷): ۱۲۵-۱۳۶.
- امینی، مریم؛ اتقیا، ناهید؛ نوروزی سیدحسینی، رسول (۱۳۹۹). «شناسایی مؤلفه‌ها و سطوح اقتصاد دانش‌بنیان در ورزش»، مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۲(۶۰): ۴۱-۶۰.
- جعفری، سید محمدباقر؛ گل محمدی، کریم؛ جاویدی، فاطمه؛ سمیعی، محمد (۱۳۹۸). «اثر بازاریابی رسانه‌های اجتماعی بر پاسخ مصرف‌کننده محصولات ورزشی با میانجی‌گری ارزش ویژه برند»، مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی، ۷(۲۶): ۸۳-۹۴.
- جلالی، صادق (۱۳۹۶). «تبیین شاخص‌های اقتصاد مقاومتی در ورزش و تأثیر آن بر توسعه اقتصاد ورزشی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی».
- جلالی، سید عبدالمجید؛ بخشنده، حسین؛ اسماعیلی، محسن؛ رسولی، سیدمهدی (۱۳۹۷). «نقش منابع انسانی در رشد اقتصادی صنعت ورزش ایران»، مطالعات مدیریت ورزشی، ۴۸: ۶۷-۸۸.

- حیدری، محمد؛ صابری، علی؛ کارگر، غلامعلی (۱۳۹۷). «فرا تحلیل مطالعات عوامل و راهکارهای جذب مردم برای توسعه‌ی ورزش همگانی در ایران»، پژوهش در ورزش تربیتی، ۱۴: ۱۱۱-۱۳۰.
- خداداد کاشی، فرهاد؛ کریم‌نیا، الهام (۱۳۹۵). «بررسی تأثیر عامل‌های اقتصادی و اجتماعی بر موفقیت ورزشی کشورها در بازی‌های المپیک (۱۹۹۶-۲۰۱۲)»، فصلنامه تحقیقات مدلسازی اقتصادی، ۲۵: ۴۴-۶۷.
- خزایی، علی (۱۳۹۶). «شناسایی چالش‌های پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در توسعه ورزش با تأکید بر رهنمودهای مقام معظم رهبری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- خسرومنش، رحیم؛ خبیری، محمد؛ خنیفر، حسین؛ علی‌دوست قهفرخی، ابراهیم؛ زارعی متین، حسن (۱۳۹۸). «طراحی مدل مفهومی صنعت ورزش ایران»، مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۱(۵۷): ۱۷-۳۸.
- عبدلی، بهروز (۱۳۹۳). «مبانی روانی-اجتماعی تربیت بدنی و ورزش، چاپ پنجم، تهران، انتشارات بامداد کتاب، ۱-۱۸۴.
- علی‌قره، محمد؛ رضایی صوفی، مرتضی؛ زردی، ناصر (۱۳۹۷). «الگوی مشارکت دانشجویان در ورزش‌های همگانی بر اساس نظریه رفتار تمرینی به منظور ترویج اخلاق ورزشی»، پژوهش‌های اخلاقی، ۸(۳): ۹۳-۱۱۰.
- غلامی، علی‌نقی؛ زارع، علیرضا؛ قلاوند، اکبر؛ شیرالی، رضوان (۱۳۹۶). «بررسی عوامل مؤثر بر شکل‌گیری بنگاه‌های کوچک و متوسط در صنعت ورزش کشور»، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۲۲(۲): ۶۶-۵۷.
- کلاشی، مازیار (۱۳۹۳). «تحلیل نقش ورزش در رشد و توسعه اقتصاد جمهوری اسلامی ایران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- محمدی عسکری آبادی، مسعود (۱۳۹۸). «تبیین عوامل مؤثر بر توسعه اقتصاد ورزش ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه رازی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، ۸۳-۱۰۳.
- محمدی عسکری آبادی، مسعود؛ عیدی، حسین؛ عباسی، همایون (۱۳۹۹). «تحلیل تماتیک عوامل مؤثر بر توسعه اقتصاد ورزش ایران»، مدیریت و توسعه ورزش، ۹(۴): ۲۰-۳۵.
- محمدی، فروغ (۱۳۹۷). «طراحی مدل توانمند سازی راهبردی بهبود عملکرد صادراتی با رویکرد کلاس جهانی در توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران، رساله دکتری، دانشگاه مازندران، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- محمدی، فروغ؛ کلاته سیفری، معصومه؛ رضوی، سید محمدحسین؛ فارسیجانی، حسن (۱۳۹۸). «طراحی مدل کیفی توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران با رویکرد تولید در کلاس جهانی»، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۸(۱): ۶۹-۸۴.
- نصیرزاده، عبدالمهدی؛ رضایی، شمس‌الدین (۱۳۹۷). «ضرورت تجزیه تحلیل و محیطی (SWOT) واگذاری باشگاه‌های فوتبال ایران (مطالعه موردی: باشگاه‌های استقلال و پرسپولیس)»، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۷(۱): ۱۰۵-۱۱۵.
- هنری، حبیب؛ خزائی، علی (۱۳۹۹). «کاوش موانع اجرایی اقتصاد مقاومتی در توسعه ورزش کشور»، نشریه مدیریت ورزشی، ۱۱۲(۱): ۱۲۱-۱۳۸.
- یوسفی، بهرام؛ حسنی، احمد؛ دل انگیزان، سهراب (۱۳۸۷). «مبانی علم اقتصاد و اقتصاد ورزش، چاپ اول، کرمانشاه، انتشارات دانشگاه رازی، ۱-۳۰۸.
- Guvercin, Ali; MiL, Halil Ibrahim (2016). "The Factors That Affect the Development of Sports Industry as an Economy". *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 4: (SI 2): 515-521.
- Haan, M., Koning, R. H., & Witteloostuijn, A. V (2018). "Market force in European soccer, Paper Prepared for the Dutch Conference on Market Regulation". Groningen, Department of Economics, 28, 1-20.
- Javid, M., Assadi, H., Goodarzi, M., & Mohamadi Torkamani, A (2013). "The Role of the Internet and New Medias in Sport Tourism Marketing", *Applied Research pf Sport Management and Biology*, 1(3): 43-49.
- Kate, R. (2018). "Community-oriented practice: Examining corporate social responsibility and development activities in professional sport", *Sport Management Review*, <https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.05.001>
- Malek-Akhlagh, E., Hosseini, S. S., Seddigh, S., & Ashkani, A (2013). "Sport economy or economic sport", *International Journal of Sport Studies*, 3(3): 299-307.
- Potts, J., Thomas, S. (2018). "Toward a new (evolutionary) economics of sports", *Sport, Business and Management: An International Journal*, 8(1): 82-96.
- Sanderson, K., Harris, F., Russel, S. & Chase, S. (2012). *The economic benefit of sport: A Review*, Business and Economic Research Ltd (BERL), 1-54.

- Scelles, N, Peng Q., & Valenti M. (2021). "Do the Peculiar Economics of Professional Team Sports Apply to Esports?", Sequential Snowballing Literature Reviews and Implications. *Economies*, 9(31): 1-18.
- Simmons, R. (2021). "Professional Labor Markets in the Journal of Sports Economics". *Journal of Sports Economics*, 1: 1-21.
- Wikner, J., & Backstrand, J. (2018). "Triadic perspective on customization and supplier interaction in customer-driven manufacturing", *Production & Manufacturing Research*, 6(1): 3-25.
- Zhang, J. J., Brandon Mastromartino, E. K., Qian, T, Y. Nauright, J. (2018). "The sport industry in growing economies: critical issues and challenges", *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 19 (2): 110-126.

به این مقاله این گونه استناد کنید:

محمدی عسکرآبادی، مسعود؛ عیدی، حسین؛ عباسی، همایون (۱۴۰۲). «مطالعه کیفی راهبردها و پیامدهای توسعه اقتصاد ورزش ایران»، پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۱۳ (۲۶): ۷۹ - ۶۷.